

Boekbespreking 2

H. Eggelte, *Veldgids Nederlandse flora*, KNNV Uitgeverij, Utrecht, 2000, 424 pag., >1500 ill., f 69,50, ISBN 90-5011-135-1. – Deze nieuwe Veldgids draagt de gezamenlijke signatuur van de Vereniging voor natuur- en milieueducatie IVN en de Nederlandse vereniging voor veldbiologie KNNV, en is daarmee een belangrijke uitgave. Het is een opvallend rijk van lijntekeningen voorziene Flora die ca. 1800 soorten behandelt via een bijzonder opzoeksysteem waarbij telkens groepen van planten met eenzelfde kenmerk bij elkaar staan. Het accent ligt daarbij naar verluid op duidelijk waarneembare en bij voorkeur vegetatieve kenmerken. Sleutel en bijbehorende figuren staan steeds op tegenoverstaande pagina's, zodat een determinatie zich direct laat illustreren.

Flora's als de "Heukels" en de "HH&T" werken volgens de auteur van deze veldgids met lastig te hanteren (dichotome) determinatiesleutels. Misschien is dat ook wel zo, maar de oplossing die in deze gids gekozen is biedt hierin geen verbetering. Hier wordt namelijk de alternatieve determinatievraag eenvoudig weggelaten, zodat het tegengestelde van een bepaalde determinatievraag onveranderlijk luidt: "*plant anders*" ...! In lange tabellen is het dan ook erg opletten geblazen. Dit is

denk ik de moeilijkste manier van determineren in plaats van een vereenvoudiging. Een voorbeeld (pag. 141): de vraag “*Bladeren (eventueel deels) verspreid*” staat impliciet tegenover “*niet aldus*”: de kans dat ie op deze wijze *Herniaria* goed determineert is beslist niet groter dan bij de eerder genoemde Flora’s. Door de niet-dichotome opbouw kost het bijna altijd meer tijd om op de juiste soort uit te komen dan met de gebruikelijke sleutels. In de grotere families en grotere genera is het determineren werkelijk lastig. Een schermbloemige determineren lukt niet of nauwelijks. Ook de kans dat je een *Cerastium* met deze sleutel juist determineert is gering, mede omdat er verkeerde kenmerken worden gebruikt. Voor de lastig te onderscheiden soorten van *Polygala* worden verschillenkenmerken aangegeven die zelfs onjuist zijn, waardoor gebruik van deze sleutel altijd leidt tot een foute uitkomst. Maar ook het determineren van een eenvoudig herkenbare soort als Stinkende gouwe verloopt moeizaam: volgens deze gids (groepsleutel M of O) staan de bloemen niet in een scherm. Grassen en zegges determineren kan je beter met andere boeken doen.

Er worden in de veldgids beslist niet meer vegetatieve kenmerken gehanteerd dan in de klassieke flora’s, noch is het gebruik van een goede loep bij deze gids overbodig. De terminologie is vaak inconsequent, en niet altijd nuttig. De aanwijzing “...ogen als een *Goedendag*...” slaat hier op de vruchthoofdjes van Egelskop, niet onjuist, maar overbodig. Dat de bloemen bij Harig wilgenroosje in een “schermvormige tros” zouden staan is niet erg verhelderend. Dat de bladschijf van Mannetjesvaren “ovaal” genoemd wordt is een minder gelukkig gebruik van die term.

Het meest aantrekkelijke van een dergelijke alternatieve Flora zijn de illustraties en de vormgeving. De vormgeving is zonder meer prima. Over de (zwartwit-)illustraties ben ik minder te spreken, zowel qua selectie als qua kwaliteit. Een groot deel van de illustraties is zeer fraai, en afkomstig uit de bekende Noorse Flora van Lid. Voor veel ontbrekende soorten zijn nieuwe tekeningen gemaakt die echter zowel technisch als illustratief van veel mindere kwaliteit zijn en soms (Slanke waterweegbree, Geel zonneroosje, Grondster, Knikkend tandzaad, etc.) ronduit slecht. Waarschijnlijk omdat uitgegaan is van de Noorse tekeningen, is de selectie voor Nederlandse begrippen nogal vreemd. Tal van hier uitgestorven soorten staan fraai afgebeeld, terwijl heel wat gewonere soorten ontbreken. Zo ontbreken afbeeldingen van op één na alle bremrapen, wordt wel habitus en vrucht van *Rumex longifolius* gegeven, maar beperkt het illustratiemateriaal voor Ridderzuring en Kluwenzuring zich tot één enkel vruchtje. Behalve bij de schermbloemen en de zegges – waar een vruchtje is afgebeeld – ontbreken van vrijwel alle soorten detailafbeeldingen, waardoor het vooral voor de beginners moeilijk zal zijn om de verschillen tussen de tekeningen te zien, temeer omdat tekst en figuur vaak niet aansluiten. Een voorbeeld is Kluwenhoornbloem, waar de tekst spreekt van “veel bloemen dicht opeen” terwijl de tekening een los bilscherm toont.

Dat de Veldgids door de KNNV wordt uitgegeven doet een hoge kwaliteit van de inhoud verwachten. Hierin schuilt eigenlijk het probleem: als deze veldgids als alternatief van de eerder genoemde Heukels of HH&T gebruikt wordt zullen er zeker méér determinatiefouten bij planten gemaakt worden, wat toch niet de bedoeling kan zijn van zo’n uitgave.

Baudewijn Odé

Aanwijzingen voor de auteurs

1. Artikelen dienen niet groter dan **8 pagina's** te zijn. Indien er dringende redenen zijn om een artikel uitgebreider te maken, kan de auteur hierover overleg plegen met de hoofdredacteur.
2. Lever de tekst aan op **floppy, met een hard-copy met regelafstand 1,5**. De aanmaaks.v.p. in Word.
3. De **originele illustraties** dienen bij het artikel gevoegd te worden. Zonodig met een maatstreek de afmetingen aangeven. De redactie beoordeelt of illustraties geplaatst kunnen worden.
4. De schrijfwijze van de **wetenschappelijke** plantnamen is die van de Heukels' Flora (ed. 22); afwijkingen dienen duidelijk gemotiveerd te zijn. De bij de plantnaam behorende auteurs-aanduiding wordt éénmaal in de titel (en in de titel van de samenvatting) aangegeven.
5. De schrijfwijze van de **Nederlandse** plantnamen volgt de Nibi-spelling; deze is overgenomen in de bijdruk (1998) van de Heukels' Flora (ed. 22). In de lopende tekst begint deze naam met een hoofdletter.
6. Van **nieuwe vindplaatsen** wordt het **uurhok** (+ kilometerhok) aangegeven. Hiervan kan om natuurbeschermingsredenen worden afgeweken.
7. Om de artikelen goed leesbaar te houden worden (**literatuur**-)verwijzingen door een cijfer aangegeven (en niet door een auteursnaam met jaartal). De verwijzing kan een artikel betreffen, maar ook een ongepubliceerde bron of een soort voetnoot. De verwijzingsnummers dienen in numerieke volgorde in het artikel te staan, en de bijbehorende tekst wordt ook in deze volgorde aan het eind van het artikel geplaatst.
8. In de literatuurverwijzing dient de naam van de auteurs in de volgorde **voorletters (-tussenvoegsels) - achternaam** vermeld te worden.
9. Een **dankwoord** wordt niet geplaatst, behoudens uitzonderingen.
10. In principe wordt een beknopte **Engelse samenvatting** door de auteur(s) aangeleverd; deze kan door de redactie enigszins worden aangepast.
11. Auteurs ontvangen geen drukproeven. Kleine wijzigingen in de tekst kunnen door de redactie worden aangebracht na acceptatie van het manuscript.
12. De auteur ontvangt **50 overdrukken** gratis. Bij meerdere auteurs krijgt ieder hiervan een evenredig deel. Indien meer overdrukken (tegen betaling) gewenst zijn dient de auteur dit bij inlevering van het artikel te melden bij de redactie-secretaris.